

Maataloustuottajain Lappeen yhdistys
(MTK Lappee ry)
Puraskorventie 84
54310 Hytti
puh: 040-5722479

26.06.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

STM 044:00/2016

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LOMITUSJÄRJESTELMIEN UUDISTUSTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

MTK-Lappee on Etelä-Karjalassa toimiva maataloustuottajien ja maaseutuyrittäjien paikallinen yhdistys, jonka tarkoituksena on mm. parantaa jäsenkunnan yleistä ammatillista ja taloudellista, sekä sosiaalista ja yhteiskunnallista asemaa. Lomituspalvelumme hoitaa tällä hetkellä Savitaipaleen palveluyksikkö ja yhdistyksemme alueella lomituspalveluja käyttää 35 lypsykarjatilaa, 14 lihanautatilaa, sekä yhteensä 8 sika-, lammas-, ja kanatila.

Maatalouden lomitusjärjestelmien toimeenpanon uudistamistyöryhmän loppuraportti sisältää mielestämme osin hyviä uudistusratkaisuja, mutta myös useita kohtia, jotka eivät käytännön näkökulmasta missään nimessä paranna sosiaaliturvaa tai edistä tuottajan hyvinvointia ja työssäjaksamista, mikä kuitenkin lienee yksi lomitusjärjestelmän päätavoitteista. Suurten muutosten tekeminen lomitusjärjestelmään vaiheessa, jossa tilamäärän on ennustettu valtakunnan tasolla tippuvan viidessä vuodessa 7700 tilasta 3700 tilaan ei ole helppo hallinnon, lomittajien, eikä tilojen toiminnan kannalta. Hätiköityihin ratkaisuihin ei mielestämme ole järkevää ryhtyä, kun kustannussäästö lomitettavien tilojen vähenemisen johdosta on nytkin -10 miljoonaa euroa vuodessa.

YRITYSKOHTAINEN LOMAOIKEUS

Raportissa esitetty yrityskohtainen loma, jossa kaikkien yrittäjien olisi pidettävä lomansa pääsääntöisesti yhtäaikaan, rajoittaa mielestämme ihmisen henkilökohtaisia oikeuksia ja vaarantaa joissain tapauksissa eläinten hyvinvointia, sekä yrityksen toimintaa. Vaadimme siis lomaoikeuden säilyttämistä nykymallin mukaisesti henkilökohtaisena. Kaikki yrittäjäpariskunnat eivät halua viettää yhteisiä lomia, erilaisten kiinnostusten kohteiden ja harrastusten vuoksi. Yhä enemmän yrittäjissä voi olla sisaruksia tai esimerkiksi kaksi sukupolvea, joten on kohtuutonta, että henkilöt, joiden elämäntilanne on täysin erilainen, määrättäisiin yhtä aikaa lomalle. Koska erilaisiin luottamustehtäviin ei enää nykyjärjestelmässäkään ole voinut saada sijaisapua, on niihin käytetty jopa vuosimapäiviä. Jos siis yrittäjistä toinen hoitaa luottamustehtävää, toinen joutuisi myös ko. päivänä ”lomalle”. Kokous- tai koulutuspäiviä ei kukaan pysty ennakoimaan vuoden osalta etukäteen.

Tilat ja navetat, joissa työskennellään ovat hyvin erilaisia. Vuoden mittaan työt muuttuvat mm. laidunnuksen vuoksi tai emolehmätiloilla poikimasesongin aikana. Eläinten hyvinvointi on

turvattava kaikissa tilanteissa ja mikäli kaikki yrittäjät ovat yhtä aikaa lomalla, voi myös lomittajan työ hankaloitua ja työturvallisuus vaarantua työskenneltäessä vieraiden eläinten kanssa. Vaikka laskennallisesti lomittaja selviytyisikin tilan töistä yksin, tulee eteen työvaiheita, joissa tekijöitä tarvitaan vähintään kaksi. Tällaisia tilanteita voivat olla mm. lehmien siirto laitumelta parsiin, tai laitumelle syntyneiden vasikoiden siirtäminen sisätiloihin.

LOMITTAJIEN AMMATTITAITO JA SAATAVUUS

Olemme lisäksi huolissamme lomittajien ammattitaidon riittävydestä, koska tälläkin hetkellä joudumme usein miettimään miten eri työvaiheet saadaan hoidettua eri lomittajien toimesta loman aikana. Kaikki lomittajat eivät ole lypsytaitoisia tai aja lainkaan koneita.

Yhtäaikainen loma ei ole lomitushallinnon näkökulmasta helppo, koska lomittajia ei yksinkertaisesti riitä kaikille tiloille silloin kun halua tai tarvetta lomiin olisi. Tuottajille suunnatut tapahtumat; näyttelyt, retket, koulutukset, kuntoutukset, vaativat yrityskohtaisessa lomituksessa niin suuren lomittajatarpeen että hallinnon on mahdotonta selviytyä sen järjestämisestä, puhumattakaan muista lomasesongeista, kuten lasten syys-, hiito-, tai joululomat. Loman tarkoitus on palauttaa ihmistä työn fyysisestä ja henkisestä rasituksesta. Tämä ei toteudu, mikäli joutuu lomalla jatkuvasti paikkaamaan lomittajalle kuuluvia työvaiheita ammattitaidon puutteen vuoksi tai olemaan kotona esimerkiksi eläinten valvonnan takia.

TYÖAJAN MÄÄRITTELY

Eläintilan koko ja työtavat vaikuttavat kokonaistyöaikaan. Tila jossa on 60 lehmää ja kaksi yrittäjää on työajaksi määritelty molemmille 8 tuntia päivässä. Mitään säästöä ei siis tule, onko tilalla kaksi lomittajaa yhtä aikaa vai erikseen. Matkakuluissa säästäminen tuntuu myös utopistiselta, koska lomittajat asuvat eri suunnilla ja matkoja on hankala yhdistää.

Kaavamainen työtuntien laskenta huolettapa paitsi erittäin suurien lypsykarjatilojen osalta, että pienien käsityövaltaisten tilojen vuoksi. Maksimi työtuntimäärä 18 tuntia ei riitä 250 lehmän tilalla, jos kaikkien yrittäjien olisi oltava lomalla yhtä aikaa. Ja vaikka 15 lehmää voi hallinnosta tuntua pieneltä määrältä, on navetoita, joissa lannanpoisto ja ruokinta on edelleen käsityötä. Kuinka kaavamaisesti tällaisissa tapauksissa toimitaan, eihän mitään pakollista työtehtävää voi jättää tekemättäkään?

Ymmärrämme hyvin lomittajien halua työskennellä kokoaikaisesti, mutta kuulemamme mukaan osa lomittajista ei missään nimessä halua kokoaikaista työtä erilaisten perhetilanteiden, iän tai muun perustellun syyn vuoksi. Toisaalta tilakoon kasvu lisää työtuntien määrää tilalla, mutta on esimerkiksi lihanautatiloja, joilla töiden koneellistamisen ansiosta työtunteja tulee joka tapauksessa vähän, vaikka eläimäärä olisikin suuri. Näin ollen kaikille lomittajille ei voida taata tuntien osalta täyttä työpäivää uudessakaan järjestelmässä. Useammalla tilalla työskentely päivän mittaan lisää sekin matkakuluja ja vaarantaa tilojen tautisuojausta.

Yhteenvetona toivomme, että lomituserjestelmien toimeenpanon uudistamistyöryhmällä olisi vankka käytännön asiantuntemus kotieläinten hoitotyöstä. Ja mikäli lomituspalvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy 18 eri maakunnalle, on jatkossakin huolehdittava lain yhdenmukaisesta tulkinnasta kautta maan.

MAATALOUSTUOTTAJAIN LAPPEEN YHDISTYS RY

